

Nechťe dítek přicházeti ke mně! .

Poučení o prvním a častém
— sv. přijímání dětí. —

Rodičům a vychovatelům napsal
P. JAROSLAV OVEČKA T. J.

Druhé vydání.

1 9 2 3 .

Na Sv. Hostýně.

Nákladem Hlasů Svatohostýnských.

Nechte dítek přicházeti ke mně!

Poučení o prvním a častém sv. přijímání dětí.

Rodičům a vychovatelům napsal
P. JAROSLAV OVEČKA T. J.

Druhé vydání

1 9 2 3.

Na sv. Hostýně.

Nákladem Hlasů Svatohostýnských.

Imprimi potest.

Leopoldus Škarek S. J.
Praep. Prov. Cechoslov.

Imprimatur.

Pragae, 30. Septembris 1921.

Dr. Antonius Podlaha,
episcopus Paphlensis,
vicarius generalis.

Nr. 13568.

Tiskár Společenská knihtiskárna v Kroměříži.

Úvodem.

Roku 1905 vydal sv. Otec Pius X. dekret, jímž vykládá nauku o častém a denním sv. přijímání a všechny věřící k němu snažně zve; r. 1906 prohlásila posv. Kongregace koncilu výslovně, že dekret vztahuje se i na děti hned od prvního sv. přijímání; a na zbývajících otázku po věku prvního sv. přijímání odpověděl sv. Otec dekretem posv. Kongregace pro Svátosti ze dne 8. srpna 1910. Aby tento dekret, jenž má být základem nového, eucharistického života národů, účinněji dostal svému účelu, má být rok co rok o velikonočním čase ve všech farních kostelích

věřícím předčítán. Kéž i tato knížečka
přispěje, aby mu bylo lépe porozumě-
no a aby, jak praví střelná. modlit-
bička od sv. Otce Pia X. odpustky
obdařená (300 dní; 20. května 1908),
Nejsvětější Srdce Ježíšovo kralovalo
v Čechách, a ve všech našich vlastech,
vždy více a více!

Nechte dítek přicházeti ke mně!

V jedné tyrolské škole měly děti třetího školního roku popsati den, který jim působí největší radost. **Protestantská** dívenka odevzdala tuto kratičkou práci:

„Má největší radost jsou velikonoce. Ale kdybych byla katolička, měla bych největší radost na neděli průvodní. Katolické děti na ni dostávají sv. přijímáním čisté srdce. Byla bych velmi ráda katoličkou, protože by pak Pán Ježíš přišel také do mého srdce. To bych měla největší radost.“

Ubohé dítě, toužící marně po Ježíši! Vycítilo, že jen u něho jest čisté srdce

a pravá, největší radost... Jak šťastno jest proti němu dítě katolické, jak šťastní s ním i jeho rodiče a vychovatelé!

Katoličtí rodiče a vychovatelé, vám Bůh svěřil drahocenný poklad: nevinnou duši dětskou. A vy jste s radostí vzali na sebe úkol, zajistiti svému miláčkově trvalý život milosti a **čistě srdce**, vychovávatí jej k **radosti dětí Božích**. Úkol krásný, ale jak ne snadný! Vždyť to dítě dorůstá do rozumu ač v nevinności, ale i ve veliké slabosti úsudku a vůle proti pokušením a nebezpečím; ta jsou s to, aby je přes veškeru vaši ostražitost, strhla brzy a neomylně do hříchu, i do smrtelného. Co bude z pokladu vám svěřeného?

Draží přátelé: dítě **Boží**, **čisté** a **radostné dítě Boží** z něho bude a zůstane — vrátíte-li jen hlavní část svého výchovatelského úkolu všemohoucímu vychovateli **Bohu!** On v **Nejsv. Svátosti**, ale též jen **On** zajišťuje anebo vrací **čisté srdce** a **radost života Boží**.

ho: „Já jsem chléb života. Nebudete-li ho jísti, nebudete mít v sobě života. Kdo ji má tělo, má život věčný“ (Jan 6, 35. 54. 55). A On zve a volá k sobě i vaše dítě. „Nechte dítě přicházeti ke mně“, vane to světem, když se čte rok co rok katolickému lidu dekret Pia X. o prvním svatém přijímání: jakmile dítě počíná dorůstat do rozumu, má též počítí přistupovati ke stolu Páně!

Ano, pravíte, ale tak záhy? Je to v tak útlém věku vůbec možno?

Proč tak záhy?

I. Prikazuje to Božský Spasitel.

a) Ježíš Kristus zná nejlépe potřebu dítěte. K Bohu směřuje, po Ježíši touží útlá duše dětská. K Ježíši v nebi by mohlo dítě přijíti, jen kdyby zemřelo. Ale ono má žíti a proto musí přicházeti k Ježíši v Nejsvětější Svátosti. Jen tam jest Ježíš na zemi i svým člověčenstvím, nikde jinde. Kdo zdržuje děti od sv. přijímání, zdržuje je

od. Ježíše. „**Nechte dítek jíti ke mně a nebraňte jim!**“ (Mark. 10, 14.)

Ano, „**neboť takových jest království Boží!**“ Království Boží v dítěti jest nový, nadpřirozený **život milosti Boží**, jež obdrželo křtem svatým. Toto království jsme všichni povinni v sobě zachovávat, k tomu však je třeba nejsvětější Svátosti. „**Amen, amen pravím vám: Nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krve, nebudete míti v sobě života**“ (Jan. 6, 54). Jakmile se však probouzí rozum, jest i **dítě** schopno, hříchem pozbyti života milosti anebo jej aspoň v nebezpečí uvést. Musí tedy i dítě **hned od tohoto věku** přijímati!

Z povinnosti, chrániti si život milosti, vzniká tedy i útlému dítěti povinnost přijímati, **opravdová povinnost** od Boha uložená: povinnost tak velká, že podle velikého bohoslovce Vasqueza, jehož slova i dekret uvádí, „**jakmile dítě jednou dospěje k tomuto užívání rozumu, jest ihned samým zákonem božským tak zavázáno, že cír-**

kev ho nemůže úplně osvoboditi.“ (Pouze by mohla z nutných příčin dovoliti, aby tomu neb onomu dítěti bylo první svaté přijímání poněkud odloženo, tak jak zpovědník smí zpovědanci z rozumného důvodu dovoliti, aby odložil roční svaté přijímání poněkud přes dobu velikonoční CIC, can. 859, § 1.) Důvod je zřejmý. Jakmile je dítě jednou schopno hříchem pozbyti života milosti, je v té příčině úplně rovno dospělým, potřebuje tedy právě tak jako oni, ba pro svou velkou duchovní slabost a velká nebezpečí ještě mnohem více než oni léku a ochrany svatého přijímání a proto se přikázání dané dospělým vztahuje v témže rozsahu i na dítě. (Čím tomuto přikázání Božímu dostojí, uvidíme hned v přikázání církevním.

b) Ježíš Kristus **miluje dítě**. V Písmu svatém dí: „**Amen pravím vám, nebudete-li jako maličcí, nevejdete do království nebeského.**“ (Mat. 18, 3.) Dítě je pokorné, povolné. Ale i jinak je dítě schopnější pro království ne-

beské, než většina dospělých. Nemá, když se mu rozum probouzí, ještě hříchů a zlých vášní, nemá ještě převrácených úsudků ani špatné vůle. Milost nenachází ještě překážek v jeho srdci. Proto Ježíš Kristus s nevýslovnou láskou touží zavítat do té nevinné dušinky, rozmnožit a zajistit v ní svým příchodem život milosti, a **právě tato jeho láska**, jež chce být láskou bez konce, jest příčinou onoho přísného příkazu o časném prvním sv. přijímání!

2. S Božským Spasitelem přikazuje to i církev svatá.

a) Církevní sněm Lateránský IV. (r. 1215) předpisuje: „**Každý věřící obojího pohlaví, jakmile dospěje let rozeznávání . . . přijímejž aspoň o velikonocích zbožně Nejsvětější Svátost Oltářní.**“ (CIC, can. 859, § 1.)

b) A sněm Tridentský (1545—1563) potvrdil dekret Lateránský, řka: „**Po-pře-li někdo, že všichni jednotliví věřící křesťané obojího pohlaví, jakmile dospějí k letům rozeznávání, jsou po-vinni každý rok aspoň o velikonocích**

přijímati podle přikázání svaté matky církve, budiž v klatbě.“

Oba tyto předpisy jsou z dob velké vlažnosti a netečnosti lidu křesťanského ke svatému přijímání. Církev svatá se v nich proto uskrovnuje na míru co nejmenší, předpisujíc pod těžkým hříchem jen jedno svaté přijímání za rok, o velikonočním čase. Ale od tohoto svatého přijímání nevyňala ani v tak nepříznivých dobách děti dorůstající do rozumu, t. j. k letům rozeznávání dobra a zla: **zákonem božským** jich nemohla vyjmouti! Ba klatbu, t. j. úplné vyloučení z církve, vyslovila nad tím, kdo by tvrdošíjně tuto jejich povinnost popřel. Vždyť jde o spásu nevinných, nesmrtelných duší!

Arci, pro zavládlý zlovyk zase mnozí neznali celé pravdy. Ale teď ji Řím opět vyslovil důrazně a ještě jasněji dekretem Pia X. o prvním svatém přijímání!

3. Časné první svaté přijímání dí-

těte jest povinnost těch, jimž jest o dítě pečovati.

Kdybych se vás, otče, matko, tázal: „Čí je to povinnost, dítě živiti a chrániti?“ ani na okamžik byste neváhali říci: „Má povinnost. Vždyť dítě toho samo ještě nedovede!“ Ale není to zde totéž vzhledem k životu a ochraně jeho útlé duše? Proto i dekret sv. Otce praví:

„Závazek příkazu zpovědi a přijímání, jímž dítě jest zatíženo, spadá především na ty, kteří mají o ně míti péči, to jest na rodiče, na zpovědníka, na učitele a vychovatele a na faráře.“

A kdybych se tázal dále: „A je to malá povinnost, starati se o výživu a ochranu dítěte?“ odpověděli byste: „Je to velká, přísná povinnost!“ Čím větší a přísnější je tedy povinnost, starati se o jeho výživu a ochranu duchovní!

Znáte, křesťanští rodiče, slovo Boží k proroku Ezechielovi, od Boha ustanovenému strážci lidu israelského? Kdyby on nesplnil povinnosti, spra-

vedlivého varovati, aby nehřešil, bezbožného napomínati, aby zanechal cesty své: „on bezbožný pro nepravost svou umře, ale krve jeho z ruky tvé vyhledávati budu“ (Ez. 3, 17 nn.; 33, 7 nn.).

Nuže, i vy jste, spolu s ostatními vychovateli, od Boha ustanovenými strážci dětí svých, Bůh vám dal své rozkazy o nich: ne snad pouze, abyste je až v nepravosti napomínali, nýbrž abyste je, právě i časným sv. přijímáním, před ní zachránili. Nebot i o dítěti, jakmile je schopno hříchu, platí neomylné slovo Boží: **„Nebudete-li jísti těla Syna člověka, nebudete míti v sobě života. Kdo jí chléb tento, živ bude na věky.“** (Jan 6, 54. 58.)

Bez Ježíše tedy nic trvalého nepořídíte; vaše svatá povinnost jest, použití jediného účinného prostředku a pozvati ku pomoci Božského vychovatele v Nejsvětější Svátosti. On vezme na sebe největší část vašeho úkolu a něžným, opětným stykem bude útlé duši ochranou proti vášním, lékem ode

všech neduhů. Kdo oloupí dítě o víru neb o nevinnost, je vrah dítko Božího; kdybyste mu neprávem oddálili svaté přijímání nebo mu v něm bránili, arcí byste neničili jeho nadpřirozeného života násilně, ale oloupili byste sami své dítě o potřebnou stravu, nechali je mřít hladem. Mrtvo je však dítko Boží v obou případech, dítě vám od Boha k životu svěšené. A z ruky vaší ho Bůh vyhledá-vati bude!

Omluvy sotva bude, neboť mezi probuzením rozumu a prvním smrtelným hříchem obyčejně jest ještě dosti dlouhá doba menších a větších poklesků všedních; dosti kdy tedy bylo, časným a pak častým svatým přijímáním smrti zabrániti.

Ovšem i po nevinném mládí s časným a častým svatým přijímáním může jinoch přece přijíti na zcestí, máť vždy svobodnou vůli. Než vzpomínka na čisté, šťastné mládí bude mu vždy hlasem v duši, pudícím marnotratného syna k návratu k Otci, ke stolu lásky

jeho. Ale kdyby ani to se nestalo, kdyby snad přece zahynul navždy, aspoň vy, strážcové, splňte svou povinnost, péčí o časné a časté svaté přijímání odpovědnost od sebe odvrátte: **„On pro nepravost svou umře: ty pak jsi vysvobodil duši svou!“** (Ez. 33, 9.)

Třeba křesťanům ještě jiných důvodů?

Rozdíl je ovšem v povinnosti starati se o toto časné první (t. j. časné aspoň velikonoční a od té doby pak ovšem každý rok aspoň velikonoční) a o časté svaté přijímání dětí. Ono jest přísnou povinností, zcela jako u dospělých podle přání Ježíše Krista a církve svaté, a jen potud jest povinností, pokud ho třeba, abychom si zachovali život milosti, což ovšem za naší doby a zvláště u dětí je téměř nemožně bez častého svatého přijímání. Zkušenost to dokazuje. Ale právě proto mají rodiče a ostatní vychovatelé i opravdovou povinnost (ač menší než vzhledem k prvnímu a velikonočním) starati se, jak i de-

kret přikazuje, veškerou péči o časté a, lze-li, každodenní svaté přijímání dětí.

II. Je to v tak útlém věku možno?

Zajisté; Bůh a církve sv. nežádají nic nemožného, zvláště ne od dítěte.

1. **Podstatná a nezbytná podmínka** jest ovšem i k prvnímu (a kterému-koliv dalšímu) hodnému svatému přijímání **život milosti posvěcující** a **pravý úmysl**. Vždyť i u dětí jest Nejsvětější Svátost svátostí **živých** a špatný, hříšný úmysl by učinil špatným, hříšným i první svaté přijímání. Šířiti se o tom nemůžeme, dostatečně jest pojednáno o potřebě, podstatě a snadnosti obojí podmínky v knížečce „**Chléb náš vezdejší**“ od téhož spisovatele.

Zde třeba jen ještě několika dodatků.

a) **Příprava a díkůčinění**. Děti je mají vykonati „**podle sil a způsobilosti**“ (dekret z r. 1905), „**se zbožností věku přiměřenou**“ (dekret

z r. 1910). Ježíš Kristus a církev svatá se tedy spokojují i kratičkou, jen několikaminutovou přípravou a podobným díkyčinem. Promnou i dětskou ténkavost, jen když bude srdce čisté a úmysl dobrý. Ježíš Kristus, volaje útlé dítě ke stolu svému, **nežádá od něho více než dítě snadno může!**

b) Občasné porady se zpovědníkem, v dekretu o častém svatém přijímání udané, potřebují ovšem i děti, zvláště i proto, že mnohdy považují ke své velké škodě za smrtelný hřích, co hřích není nebo jest jen všední, a naopak nemají za hřích, co v sobě jest i těžce hříšné, nebo ke hříchu vede. Zpovědník poučí, bude bdíti nad stavem milosti a pravým úmyslem, ale dítěti, jež obojí má, naprosto nesmí brániti ve svatém přijímání i denním.

c) Ale je dítě tak útlé, schopno dobré zpovědi? Odpovídám: Nutna jest i před prvním svatým přijímáním zpověď jen tomu dítěti, jež se jistě dopustilo těžkého

hříchů; užitečna a velmi radna (svátostné milosti — rada zpovědníková) jest arci všem. A proč by jí dítě nebylo schopno? Dítě je schopno tebe uraziti; není schopno upřímně se ti přiznati, umíniti si, že toho již nikdy neučiní, opravdu toho litovati? A čeho více třeba ke zpovědi Pánu Bohu, nejlepšimu Otci? Když však dítě toto všecko vykoná (o přípravě viz níže), tím i vskutku zná, čeho mu tehdy o zpovědi třeba věděti (otázkám z katechismu se naučí důkladněji později): nebude mu tedy, jak i dekret svatého Otce připomíná, rozhřešení odepřeno.

2. Co třeba dítěti věděti před prvním svatým přijímáním, aby bylo přiměřeně připraveno?

Podle dekretu svatého Otce (srov. CIC, can. 854, § 1—3) nic více než toto: 1. že Nejsvětější Svátost není obyčejný chléb (nýbrž něco velmi svatého a vznešeného); 2. že jest Bůh; 3. že Bůh dobré odměňuje a zlé trestá; 4. že jsou tři bož-

ské osoby; 5. že druhá božská osoba se stala člověkem a nás vykoupila.

a) Aspoň této znalosti Nejsvětější Svátosti třeba k pravému úmyslu; bez znalosti Boha, jenž odměňuje a trestá, nezachoval by si člověk (aspoň po delší dobu) stavu milosti; Nejsvětější Trojice, Vtělení a Vykoupení jsou základní tajemství křesťanská. Že více netřeba, víme s jistotou od svatého Otce.

b) Netřeba dítěti znalosti jasné a úplné těchto pravd; stačí nějaká, neúplná, třebaš velmi nejasná a nedokonalá; „**podle jeho chápavosti**“, praví dekret. A to maličko mu stačí věřit, protože to praví rodiče, kněz atd., kteří to vědí od Pána Boha. Proč zatím tak málo stačí, uvidíš v odpovědi na námitku 3.

c) To věru není mnoho, tomu hravě naučí křesťanská matka. Učíc dítě modlití se, řekne mu, že jest Pán Bůh v nebi, od něho že je všechno dobré, vše, co dítěti působí radost. Učíc je dělati kříž, poučí, že jsou tři božské

osoby, Otec, Syn, Duch sv., každá Bůh, ale jeden Pán Bůh. Ukazujíc na kříž, vyloží, že to je Pán Ježíš, Syn Boží, který přišel z lásky k nám na svět; to že mu učinili zlí lidé za naše hříchy. Opět a opět poučí dítě, že musí býti poslušné, stydlivé atd., po-
něvadž Pán Bůh všechno vidí a dobré odměňuje (i nebem), zlé, t. j. hřích, však trestá (některé i peklem, ustavičným ohněm). Jdouc s ním do kostela, řekne mu, že Ježíšek, Syn Boží, je v domečku na oltáři a ve svaté Hostii, v tom bílém kolečku, jež kněz pozdvihuje; že tedy musí kleknout a pěkně se modlit. Snadno je poučí, že Ježíšek má velmi rád hodné děti a touží k nim přijíti ve svatém přijímání, aby je učinil ještě hodnějšími, jejich srdéčko velice krásným, a proto že se učinil tak malým ve svaté Hostii. Netřeba více a v dětském srdci tak náchylném k lásce vzplane touha po svatém přijímání a nejčistší pravý úmysl! A když mu matka ještě ukáže, jak se ústa před sv. přijímáním

způsobně otevrou a po něm způsobně zavrou (jazyk klidně poněkud na dolejší ret; nechňapati) a vnukne, aby před svatým přijímáním a pak opět po svatém přijímání Ježíškovi řeklo, že jej má rád a že ho prusí, aby je měl také vždycky rád a též rodiče, bratry a sestry, a pak aby se modlilo modlitbičky, které umí — ó, pak bude dítě jistě tak připraveno, jak církev žádá! A je to nesnadno? Není to nejčistší radost dobré matky?

d) Také návod k první zpovědi jí nebude nesnadný. Právě matka nejlépe pomůže dítěti zpytovat svědomí: zda bylo neposlušné, vzdorovité, mlsné, zda lhalo nebo kradlo, bylo-li vždy stydlivé atd. Pak s ním vzbudí lítost. Poněvadž předsevzetí je snadnější než lítost, počne předsevzetím. Vysvětlí dítěti znovu, že hřích hněvá a rmoutí Pána Boha v nebi; že Pán Bůh je spravedlivý a proto by je za hříchů trestati musil (rozdíl mezi „velikými“ a „malými“); pravda, dáš si tedy pozor, abys to už nikdy neudělal? A když

maminku nebo tatínka něčím rozhněváš a zarmoutíš, to je ti toho potom líto, žes to udělal? Je ti tedy, pravda, také líto, žes urazil a rozhněval Pána Boha? Pomodli se tedy se mnou pěkně a upřímně: „Pane Bože, Otče můj, odpusť mi mé hříchy; mně je líto, že jsem tě rozhněval; já tě mám rád a už to nikdy neudělám; Otčenáš, Zdrávas“. Před zpovědí řekne dítě: „Přicházím po prvé ke zpovědi. Já jsem...“ (řekne hříchy — Na konci: To jsou moje hříchy“.) Matka ještě dítě poučí, že pak mu kněz něco poví a nějakou modlitbičku uloží; ale aby ani pak ještě neodcházel, dokud kněz nad ním neudělá kříž. (Jinak dítě snadno odběhne před rozhřešením.)

Poznámka. Dobře, poučí-li matka hned při tomto zpytování svědomí o rozdíl mezi hříchem smrtelným („velkým“) a všedním („malým“): „To jsou (všecky — ne všecky) hříchy malé. Za veliké bys přišel do pekla, ty musíš knězi vždy všecky říci, na které si vzpomeneš. A kdybys nevě-

děl, zda něco je veliký nebo malý hřích, otaž se ve zpovědi“. Mylné svědomí škodí každému, a zvláště dítěti.

Všecko, co jsme řekli, může právě matka mnohem snáze než katecheta, který při četných jiných obtížích též má před sebou najednou tolik a různých dětí. Mateřská láska a znalost svého dítěte najde i nejvhodnější slova pro rozumek a srdéčko: svatou chloubou její budiž, upravit co nejlépe půdu katechetovi, přinésti své dítě co nejdříve k prvnímu svatému přijímání a pak je k němu voditi co nejčastěji.

Znameníť bohovědný časopis **La Nouvelle Revue Théologique** (červenec 1911) takto shrnuje článek kardinála Gennari, jednoho ze spolutvůrců nového církevního zákonníka (**Monitore ecclesiastico**, duben 1911): „Dávati se dětem učití nazpaměť malému katechismu před prvním sv. přijímáním je zbytečné a škodlivé. Zbytečné, poněvadž co má dítě k prvnímu sv. přijímání věděti a věřiti, se mu může bez učení nějaké formulce nazpaměť do-

statečně vstípití ústně, a to za den. Škodlivé, poněvadž aby se dítě naučilo před prvním sv. přijímáním nevím jakému katechismu, bude musiti prožiti bez sv. přijímání dobu, v které se, poněvadž počíná dorůstatí do rozumu (třebas ještě není s to, aby se vážněji učilo), má bez meškání spojití s Pánem Ježíšem.“

Rozumí se, že čemu se dítě za den naučí, brzy částečně zapomene. To nic nevadí, jen když to ví a věří po každé před sv. přijímáním a před dalšími (týdenními nebo čtrnáctidenními) sv. zpovědmi tím, že je matka nebo jiný vždy znovu **kratince připraví**. Časem bude dítě s to, aby se připravilo i samo.

3. Věk.

a) Jak málo tedy žádá Božský Spasitel! Pravda, teď ti nepůsobí útlý věk obtíží. Dekret o něm praví:

„Věk rozeznávací pro svatou zpověď i pro svaté přijímání jest ten, kdy dítě rozumně uvažovati počíná, to jest kolem sedmého roku, třeba i o něco

**dříve nebo později. Tou dobou začíná závazek, plnění obojího přikázání o zpo-
vědi i přijímání“.**

Na den věk rozeznávací ovšem určití nelze a nadto také poněkud záleží na okolnostech, jež u různých dětí jsou různé. Proto i dekret ponechává rodičům a vychovatelům jakousi volnost úsudku. Ale jen nepovažujme dítě za neschopno, když není. Ba i v pochybnosti, zda dítě již jest povinno či ještě není, můžeme je bezpečně vésti ke svatým svátostem. Vždyť dekret praví: „když dítě rozumně uvažovati **počiná**“; a na jiných místech: „dostačít **začátečné jakési** užívání, to jest **jakés takés** užívání rozumu“, „**třebas dítě ještě dosti jasně nechápalo, co koná**“. Ustanovit předem určité stáří za bezvý-
minečné pravidlo pro všechny nelze: Pius X. kdysi rozkázal připustiti dí-
venku pětiletou!

Onemoční-li nebezpečně dítě, jež do věku rozeznávacího dospělo, musí býti zaopatřeno svatými svátostmi, ať již bylo anebo ještě nebylo u prvního

svatého přijímání. Opak nazývá dekret **ohavným zlořádem**. Vždyť jde o věčnost dítěte!

Poznámka. Když dítě poněkud dovede pochopiti pravdy potřebné k prvnímu svatému přijímání, to jistě již „**počíná rozumně uvažovati**“ a má tedy věk, ve kterém je již schopno a povinno jíti ke svatému přijímání. Tedy tímto neklamným měřítkem zkoumej, křesťanská matko!

b) „**Připustiti dítě k prvnímu přijímání** přísluší otci nebo jeho zástupcům (matce, ostatním vychovatelům) **a zpovědníkovi**“.

Viděli jsme, že rodiče mají na prvním místě povinnost starati se; mají tedy i na prvním místě krásné právo, přivésti dítě k prvnímu svatému přijímání. Kdyby oni byli nedbalí, pak arci mají povinnost a právo ostatní vychovatelé. Rozhodující slovo má ovšem zpovědník a farář (CIC, can. 854, § 4. 5.).

Věc lze provésti takto: Matka učí dítě. Míni, že již poněkud zná pravdy,

jichž před prvním sv. přijímáním třeba. Je-li blízko společná zpověď a svaté přijímání dětí, posečká až k němu: vždyť taková slavnost je zcela v duchu církve svaté. Není-li blízko, připraví dítě ke zpovědi a jde s ním ke katechetovi. Ten se přesvědčí o vědomostech dítěte, a je-li téhož mínění jako matka, vyzpovídá je. Příštího dne může dítě přistoupiti k prvnímu svatému přijímání. Nebude to snad okázalé; ale duše dětská bude spojena s Ježíšem, svou ochranou, a s Ním to budou sláviti andělé v nebi!

A pak ať přistupuje často, ba každý den. Vždyť svaté přijímání je každodenní pokrm duše, Chléb. vezdejší.

P o z n á m k a. Ač jest si vroucně přátí, aby děti přistupovaly co nejčastěji, musí býti též s velkou pečlivostí zachovávána a chráněna jejich svoboda a pěstěna v nich samostatnost v tom. Můžeme a máme děti, hromadně i jednotlivě, laskavě poučovati a vy-

bízeti (myšlenky k tomu najdeš v knížečce „Chléb náš vezdejší“ a jinde), poskytovat jim co nejvíce příležitosti ke sv. zpovědi (nejen v sobotu, nýbrž i v jiné dny v týdnu, ba nejraději každý den v tutéž příhodnou dobu, aby byl zpovědník pravidelně ve zpovědnici, a ať si kdo přijde nebo nepřijde, ochotně k službám, i kdykoliv jindy požádají — a říkati a ukazovati to dětem opět a opět); usnadňovati jim přístup ke stolu Páně a starati se, aby pak mohly před vyučováním ještě řádně posnídati; hleděti poučováním v promluvách i soukromě získati rodiče pro časté sv. přijímání dětí (jako s druhé strany dětmi získáváme zase dospělé pro tutéž věc); modliti se za rozšíření častého sv. přijímání u mládeže a dospělých, a užívati i všech jiných prostředků, které nám podají lásku k duším a k Ježíši a zkušenost vlastní a cizí — ale jak dospělým tak i dětem musíme pak nechat naprostou svobodu, aby samy dobrovolně chodily k P. Je-

žíši, který nezve každého stejným způsobem.

Neukazujme tedy dětem ani stínem, že snad máme některé raději nebo méně rádi, právě proto, že chodí častěji nebo méně často ke sv. přijímání; když dítě káráme, nikdy mu nevytýkejme, že ač chodí tak často ke sv. přijímání, má (ještě) tu neb onu chybu: to by sv. přijímání zprotivilo; dbejme také, aby ani děti mezi sebou nikoho podle svatých přijímání neposuzovaly: zkrátka, časté sv. přijímání je věc svědomí jednotlivcova; jeho zpovědníka a P. Ježíše. Jen kdyby se představený dověděl, že dítě učinilo něco, co bylo těžký hřích, smí a má je od svatého přijímání zdržeti, dokud se nevyzpovídá. Jinak však nesmí zákazem zasahovati. Vysvětleme dětem také, co je poraděno v knížečce „Chléb náš vezdejší“ v námitce 9. o občasném dobrovolném vynechání sv. přijímání.

Jen chráněním úplné svobody zamezíme, pokud to možno, dětské svato-

krádeže (ty by při nedostatku svobody byly u dětí pro jejich nevyspělé svědomí častější než u dospělých) a spolu způsobíme to, po čem toužíme, že totiž děti, až nám vyjdou z rukou a nabudou samostatnosti, budou dále podle možnosti a okolností i samy plnit, co konaly zcela dobrovolně pod naším dohledem.

K tomu je ovšem také třeba, aby s rostoucím věkem rostlo i poznání **Nejsv. Svátostí a passivnost** (modlitba, chodění na mši sv., ke sv. svátostem atd. proto, že rodiče nebo představení k tomu vybízejí a vedou) se znenáhla měnila v aktivnost: jdu sám ze své vůle, i kdyby rodičů nebo představených nebylo nebo nic neříkali, protože znám význam sv. přijímání a cením si je. Proto navádějme děti téměř hned od počátku, aby si samy zvolily některého ze zpovědníků v kostele přítomných, samy si stoupily mezi dospělé do řady ke sv. zpovědi a samy šly s dospělými ke sv. přijímání.

Nějakým nucením k častějšímu sv. přijímání (a totéž platí o jiných nepovinných úkonech zbožnosti a o hromadění jich) by jen vznikl odpor proti němu, přesycenost a snadno reakce: že by dítě, odrostouc dohledu, zanechalo nejen nepovinného, nýbrž i plnění náboženských povinností!

III. Námítky a odpovědi:

1. Zase novota o svatém přijímání!

Odpověď. — Novota, když Ježíš Kristus to přikázal? Za starých dob bylo i nemluvňatům při křtu a pak již i před užíváním rozumu častěji podáváno svaté přijímání. Sněmy lateránský IV. a tridentský tohoto zvyku nezavrhuje, jasně a přísně přikazují první svaté přijímání aspoň hned po nabytí užívání rozumu, to jest rozeznávání mezi dobrým a zlým.

2. Ale jak tedy došlo k dosavadnímu zvyku?

Odpověď. — Zde máš výstražný příklad, kam vede ve věcech víry a mrá-

vů lidský rozum, nepřidrží-li se stále vedení církve! Církevní sněmy nerozlišují, nýbrž zároveň mluví o věku rozeznávacím k první zpovědi a k prvnímu svatému přijímání. Ale někteří bohoslovci, nevědomě poněkud svedeni jsouce kacíři Jansenisty, kteří žádali ke svatému přijímání přípravy a svatosti skoro andělské, začali také chtít k prvnímu svatému přijímání poněkud lepší poznání a větší přípravu; tedy pozdější věk. Omyl se rozšířil, méně zbožní ovšem byli též hned pro něj a tak došlo až k pozdějšímu žalostnému stavu. Církev svatá sice opět a opět připomínala pravou nauku (dekret uvádí příklady), ale téměř marně. Teď bude bohudíky jinak, když se musí dekret Pia X. každý rok o velikonočním čase všude lidu čísti!

3. Ale děti tomu přece ještě nerozumějí!

Odpověď 1. — Církev praví, že s oním poučením, jež dekret udává, rozumějí dostatečně. Kdo je soudcem?

Právě na tomto uskrovnění přípravy záleží provedení dekretu svatého Otce!

2. Rozumí nemluvně pokrmu? A přece mu pokrm prospívá hned od počátku života, poněvadž tak je to v přirozenosti pokrmu. Dítě, pravíš, nerozumí svatému přijímání? a přece by mu nevýslovně prospívalo hned od křtu, počátku duchovního života, poněvadž tak je to v přirozenosti svatého přijímání! (Pro nebezpečí znesvěcení a podobné upustila církev, jak nyní nařizuje i nový církevní zákoník, can. 854, § 1, od tohoto zvyku nepovinného, ježto dítě, nemohouc před užíváním rozumu života milosti hříchem pozbyti nebo ohroziti, nepotřebuje zatím pro něj svátostné posily a ochrany. Ale hned s užíváním rozumu se dostává nebezpečí a proto i povinnost, ranným a častým svatým přijímáním se ochrániti.) Působit svaté přijímání, jako všechny svátosti Nového Zákona, samo sebou (ex opere operato), to jest, jsou-li jen splněny aspoň potřeb-

né podmínky, dá nám své milosti bez
všelikého dalšího našeho přičinění, tak
jak z vodovodu dostaneš vody, spl-
níš-li jen před tím podmínku: otevřeš-
li kohoutek. Ovšem, kdybys mohl svou
řádobu zvětšiti, dostal bys do ní více.
Nuže, před hodným svatým přijímáním
je potřebná podmínka stav milosti (a
ovšem, dospěl-li kdo do rozumu, též
pravý úmysl). Příprava a díkyčinění
zvou sice a vítají božského Spasitele,
ale tím jen rozšiřují, abych tak řekl,
naše srdce, aby tam mohl vlít více
milostí. Něco podobného lze říci i
o náboženských vědomostech, při sva-
tém přijímání, pokud nejsou potřebny
k oněm dvěma podmínkám: usnadnu-
jí přípravu a díkyčinění. To však, oč
srdce rozšíříš, jest jen maličko proti
pokladům, jež každé hodné svaté při-
jímání samo sebou dává. Chápeš
teď, proč stačí k dobrému prvnímu
svatému přijímání jen nepatrné nábo-
ženské vědomosti, totiž nic více, než
oněch pět pravd výše uvedených a i ty
třebas jen velmi nedokonale? Proto,

že k podmínkám ke svatému přijímání více netřeba. Aci k pozdějšímu křesťanskému životu třeba mnohem více, a proto se dítě, jak dekret připomíná, po tomto časném prvním svatém přijímání musí ovšem učit celému katechismu a ti, jimž od Boha svěřeno jest, musí se pod těžkým hříchem starati o jeho dostatečné náboženské vzdělání.

3. Chápeš teď také, proč stačí k dobrému svatému přijímání i kratičká příprava a díkučinění „podle síl, způsoblosti a zaměstňání jednotlivců“? Protože vůbec nepatří k podobným podmínkám! Navádej tedy dítě laskavě ve „zbožnosti věku přiměřené“ při svatém přijímání, ale nebuď úzkostliv. I kdyby všedně zhřešilo velikou roztržitostí nebo jinak podobně při přípravě a díkučinění (i u dospělého je to pouze všední hřích), přece se mu dostane svatým přijímáním všech převelikých podstatných milostí této svátosti, jen

když přistoupí ve stavu milosti a s dostatečným pravým úmyslem.

4. Ale na pozdější první svaté přijímání by se děti lépe připravily, měly by z něho ještě větší prospěch a lépe by jim utkvělo v paměti.

Odpověď 1. Nejkrásnější příprava a ozdoba při prvním svatém přijímání je křestní nevinnost. Ale právě té mládež přechasto pozbývala při neblahém zvyku pozdního prvního svatého přijímání! Příprava pak bývala mnohdy také podle toho. Jak pak má velice toužiti po manně Kristově, komu zachutnalo mláto nečistoty? Ne starší, nýbrž právě zcela útlé, ještě čisté děti toužívaly nejvíce po svatém přijímání a jsou lépe připraveny!

2. Než dejme tomu: dítě zachová nevinnost až do pozdního prvního svatého přijímání a bude opravdu lépe připraveno. Ale o kolik milostí a sil k boji zůstane pak navždy chudší! Neboť ty, jichž se mu dostane nyní pro lepší přípravu, jsou jen velmi malé proti oněm, které by mu každé s v a t é

přijímání od prvního užívání rozumu bylo dalo samo sebou i při menší přípravě. Může dítě, až pozná, oč je vlastně oloupeno, vzpomínati s nezkalenou radostí na tento pozdní den prvního svatého přijímání? Arci, ranný den prvního sv. přijímání mu asi neutkvá v paměti, ale za to utkvějí krásná léta neporušeného mládí s častým svatým přijímáním! Co lepší pro čas a věčnost?

Z á v ě r.

Dekret o časném prvním svatém přijímání vydal svatý Otec Pius X., „aby se květ nevinnosti, než je ovanut morovým ovzduším naší doby, obrátil k Tomu, jenž pase mezi lilie-mi; aby Bůh, usmířen jsa čistotou dětství, zdržel svou trestající ruku; aby za volání synů záhuby: „Nechceme, aby tento panoval nad námi“ On sám si zřídil hodnější říši v duších těch, jejichž je království nebeské.“ List Pia X. biskupu Lavanlskému, 5. září 1910).

Jaká bude jednou odměna těch, kteří splní povinnost svou, k tomuto velkému cíli Pia X. a církve sv. přispějí, a největší milosrdenství prokáží, dávajíce dětem Božím Ježíše!

**Od téhož spisovatele
nákladem Hlasů Svatohostýnských
vyšly tyto spisy :**

Chléb náš vezdejší. Poučení o častém sv. přijímání. Cena 80 hal.

Duchovní cvičení svatého Ignáce z Loyoly. Doslovný předklad z původního znění španělského. Přidán jest duchaplný postup myšlenek v exerciciích. Cena výtisku neváz. 18 Kč, váz. 23 Kč. Díl II. neváz. 26 Kč, váz. 32 Kč. Tento II. díl jest samostatná, v sobě ucelená kniha. Podává *návod k modlitbě rozjímavé*, jakož i důležité poučení o modlitbě *afektivní a nazírání získaném*, též stručný výklad o modlitbě *mystické*.

**VYDAVATELSTVO
HLASŮ SVATOHOSTÝNSKÝCH
NA SV. HOSTÝNĚ
NA MORAVĚ.**